

Prawnicy muszą wprowadza

Coraz więcej kancelarii prawnych stosuje innowacyjne techniki pracy. Do dyskusji o tym, jak sobie radzą ze stosowaniem tych metod advokaci i radcowie prawni, zaprosiliśmy przedstawicieli znanych kancelarii.

JACEK BIAŁOBRZESKI
radca prawny, Kancelaria Radcy Prawnego Jacek Białobrzewski

Czy sytuacja na rynku usług prawniczych wymusza stosowanie innowacyjnych metod w pracy kancelarii i prawników?

Jacek Białobrzewski

Trudno jest mówić o innowacyjności prawa, natomiast innowacyjność prawników staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem. Rynek usług, jak mi się wydaje, wykonuje znaczny postęp w kierunku kształtowania elastyczności współpracy prawnik – klient. Przy czym elastyczność nie jest cechą konieczną dla samego prawnika, ale dotyczy potrzeby klienta (w tym przedsiębiorców), w ramach której będzie się rozwijać współpraca i proponowane będą dokładnie takie usługi, jakich klient będzie potrzebował.

Dorota Hołubiec

Stosowanie innowacyjnych metod wymusza rzeczywistość, bo jeżeli firmy nie ma w internecie, to tak jakby jej w ogóle nie było na rynku. Może trudno w to uwierzyć, ale są prawnicy, którzy wciąż stron internetowych nie mają! Posiadanie atrakcyjnej strony WWW nie powinno być już traktowane jako zbędny wydatek, ale jako oczywiste i codzienne narzędzie do komunikacji ze światem. Można wprawdzie ograniczyć się do zawieszenia tablicy na drzwiach biura informującej o tym, że mieści się tam kancelaria, i umieścić jej dane w książce telefonicznej. Jednak wówczas nie należy się dziwić, że kancelaria obok, której nie ma w książce telefonicznej, ma więcej klientów. A ma ich dlatego, bo w internecie wisi jej świetnie funkcjonująca strona WWW.

Sławomir Karasiński

Konieczność innowacji wynika z potrzeby odpowiedniej organizacji pracy prawników oraz osób ich wspierających. Innowacyjne zmiany podyktowane są także potrzebą jak najlepszej współpracy z klientami w celu dostarczenia

szybkiego wsparcia prawnego o odpowiedniej jakości. Kancelarie oraz prawnicy powinni zmieniać się w celu proponowania klientom nowych rozwiązań, co jednak wymaga pełnego partnerstwa z klientami kancelarii oraz posiadania pozaprawnej wiedzy na temat ich działalności i uwzględnienia specyfiki branży, w jakiej funkcjonują.

Gabriela Morawska-Stanecka

Stosowanie innowacyjnych metod w pracy kancelarii i poszczególnych prawników wymuszone zostało przede wszystkim przez szybki rozwój nowoczesnych technologii, tworzenie społeczeństwa informatycznego, powszechność dostępu do Internetu i komputera, który stał się jednym z podstawowych narzędzi pracy. Za takim rozwojem muszą nadążyć wszyscy, w tym również prawnicy.

Marek Musioł

Rynek usług prawniczych cały czas ewoluuje, otwiera się na nowych klientów, nowe metody pracy i technologie. Czynnikiem wymuszającym nieustanny rozwój są ciągłe zmiany prawa, coraz większy zakres regulacji, konkurencja na rynku i powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informatycznych, telekomunikacyjnych i biurowych. Zmiany

takt. Stosujemy w relacji z naszymi kontrahentami wiele rozwiązań, które można określić mianem innowacyjnych. Posługiwanie się usprawnieniami o charakterze teletechnicznym, takimi jak notebook, e-mail, telefon czy fax, jest już powszechnie spotykane, a komputerowe systemy informacji prawnej są już na tyle popularne, iż nie zasługują nawet na miano innowacji. Usprawnienia w pracy naszej kancelarii są poniekąd wypadkową rozwiązań i wymogów stosowanych przez naszych klientów (skupionych przede wszystkim wokół branży energetycznej), ale też naszej własnej inwencji. Z powodzeniem zaimplementowaliśmy takie rozwiązania jak bezpośredni dostęp do poczty elektronicznej w telefonach komórkowych (push-mail), kalendarze elektroniczne ze zdalną synchronizacją czy też system do przepływu dokumentów pomiędzy pracownikami (workflow). Stosujemy także komunikatory internetowe do wymiany informacji pomiędzy pracownikami przebywającymi w naszych biurach lub bezpośrednio u klienta; bardzo usprawnia to pracę.

Andrzej Tokaj

Rynek usług prawniczych przeszedł w ostatnim czasie ogromne przeobrażenia wynikające z nowych potrzeb. Obok

jest wysoce konkurencyjny, co wymusza innowacyjność, wysoką jakość usług i reguluje ceny za te usługi.

Wojciech Zajac

Obecnie trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie na rynku usług prawniczych bez profesjonalnej strony internetowej. Prawnicy coraz szybciej reagują na potrzeby rynku i starają się dostosować zarówno do postępu technologicznego, jak i nowoczesnych metod zarządzania, marketingu oraz doboru personelu. Coraz częściej klasyczny model świadczenia pomocy prawnej jest wypierany przez usługi świadczone drogą elektroniczną z wykorzystaniem nowoczesnych metod komunikacji. Stosowanie innowacyjnych metod pracy jest wymuszone przez konkurencyjny rynek usług prawnych, gdzie wiedza prawna i do świadczenie zawodowe są jedynie jednym z elementów marketingu prawniczego.

Na czym powinna polegać innowacyjność?

Michał Sznycer

Na zwiększeniu efektywności oraz dostępu i wymiany jak najszerszego spektrum informacji, w możliwie jak najkrótszym czasie. Dzieje się tak za sprawą narzędzi informatycznych, nie zawsze nawet przerna-

Dorota Hołubiec:
Stosowanie innowacyjnych metod wymusza rzeczywistość, bo jeżeli firmy nie ma w Internecie, to tak jakby jej w ogóle nie było

technologiczne zostały już nawet uwzględnione w niektórych aspektach procedury sądowej, np. elektroniczne postępowanie nakazowe (e-sądy) czy podpis elektroniczny

Michał Sznycer

Nie można zastąpić pewnej ugruntowanej relacji z klientami innymi metodami niż bezpośredni kon-

kancelarii jednoosobowych lub niewielkich spółek świadczących pomoc prawną głównie osobom fizycznym i małym przedsiębiorcom powstały kancelarie świadczące usługi prawnicze o wybitnie wyspecjalizowanym charakterze, często o międzynarodowym zasięgu. W rezultacie rynek usług prawniczych

czonych wyłącznie dla prawników, których wykorzystanie zależy wyłącznie od inwencji użytkownika. Internet jest doskonałym przykładem sfery, w której ten, kto umiejętnie szuka, znajdzie informacje prawie w każdej sprawie; nie zawężałbym jednak jego funkcjonalności do zawartości przeglądarki Google.

ć innowacje w kancelariach

DOROTA HOŁUBIEC
partner, Smart Communication Group

Andrzej Tokaj

Innowacyjność polega przede wszystkim na dążeniu za zmianami, które towarzyszą gałęzi działalności gospodarczej, w której ten prawnik się specjalizuje. Na przykład prawnik pomagający przedsiębiorstwu energetycznemu musi rozumieć procesy technologiczne związane z wytwarzaniem czy przesyłem energii, a specjalizujący się w branży budowlanej musi rozumieć zasady organizacji prac budowlanych i posiadać odpowiednią orientację co do stosowanych technologii. Nie zwolni go to jednak z obowiązku dobrej orientacji w ogólnym kontekście prawa, z którego mogą wynikać szczególne konsekwencje dla klienta.

Jacek Białobrzeski

Prawnik nie świadczy już tylko tradycyjnej pomocy prawnej, w większym stopniu powinien być partnerem w świadomej dyskusji z klientem na temat różnych metod rozwiązywania problemów. Powinien zajmować się również oceną skutków proponowanych rozwiązań nie tylko ze strony prawnej, ale również ich wpływu na biznes – a następnie zaproponować najlepsze dla klienta rozwiązanie oraz pomoc w jego wdrożeniu.

Doroła Hołubiec

Innowacyjny prawnik to specjalista w swojej dziedzinie, ale także biznesowy doradca klienta. Innowacyjność to nie tylko nowoczesne technologie. To przede wszystkim taki sposób myślenia i świadczenia usług, by jak najlepiej dopasować je do potrzeb klientów. Innowacyjność to także kreatywne podejście do przepisów prawa, czyli wyszukiwanie nowych rozwiązań i konstrukcji prawnych.

Sławomir Karasiński

Dość prostym przykładem innowacyjności jest wprowadzenie w kancelarii zaawansowanego oprogramowania do zarządzania nią. Umożliwia to analizę coraz większej liczby istot-

nych elementów jej funkcjonowania i buduje zręby wiedzy koniecznej do podjęcia decyzji o kierunkach rozwoju.

Gabriela Morawska-Stanecka

Wszystko zależy od sposobu wykonywania zawodu, wielkości kancelarii, liczby pracujących w niej prawników i pewnych przyzwyczajęń. Trudno wyobrazić sobie bowiem, że mecenas w małej miejscowości, gdzie klienci przyzwyczaili się do pewnego stylu jego funkcjonowania, nagle postawi na innowacyjność i zupełnie przeorganizuje pracę kancelarii. Może to przynieść mu więcej szkody niż pożytku i spotkać się z totalnym niezrozumieniem ze strony klientów. Dlatego każdy powinien korzystać z innowacyjnych technologii w takim zakresie, w jakim jest mu to potrzebne dla usprawnienia pracy oraz podniesienia poziomu zadowolenia klientów. Obecnie już prawie każdy z nas korzysta z Internetu jako źródła wiedzy o najnowszym ustawodawstwie, do kontaktu z klientami (poczta elektroniczna) czy też dla pozyskania nowych klientów (strony internetowe, elektroniczne książki adresowe). Bardziej zaawansowane technologie mają jednak większe zastosowanie w kancelariach, w których pracuje co najmniej kilku prawników.

Marek Musioł

Innowacyjność w pracy prawnika lub kancelarii nie rozpoczyna się od technologii, ale od dobrej znajomości systemu prawa, narzędzi prawnych, które mogą być użyte w konkretnej sprawie, doświadczenia w praktykowanej dziedzinie i doskonałego zrozumienia potrzeb klienta, którym innowacyjność musi być podporządkowana. Rozwijające się technologie są jedynie narzędziem służącym prawnikowi do szybkiej, profesjonalnej obsługi.

w pracy prawnika, kluczowy jest kontakt z klientem i zaufanie na tej linii. Aby zapewnić profesjonalną obsługę na najwyższym poziomie, niezbędna jest również odpowiednia organizacja kancelarii, sprawny system informatyczny, sprzęt biurowy, elektroniczny, terminale osobiste, narzędzia do przetwarzania, analizy, archiwizacji i zabezpieczania danych, np. finansowych, oceny ryzyk (np. w zakresie ubezpieczeń zawodowych). Do tego potrzebne są odpowiednie rozwiązania w samej kancelarii lub w formie usług uzyskiwanych od firm zewnętrznych.

Wojciech Zając

W pracy nowoczesnego prawnika nad innowacyjność przedkładam integrację prawnika z klientem (zwłaszcza przedsiębiorcą). Rozumiem przez to szczegółowe poznanie struktury, metod i organizacji pracy, a często wręcz technologii stosowanej przez klienta. Świadczenie kompetentnej pomocy prawnej bez poznania specyfiki działalności danego klienta jest w obecnej sytuacji praktycznie niemożliwe, dlatego kontakt z nowym klientem rozpoczynam zawsze od poznania jego przedsiębiorstwa, metod pracy i celów biznesowych. Nowoczesny prawnik nie może ograniczać się wyłącznie do rozwiązywania kwestii prawnych, ale musi umieć rozwiązać problem prawny z uwzględnieniem realiów biznesowych działania klienta. Dlatego coraz częściej staje się również doradcą biznesowym w szerokim rozumieniu tego słowa.

Czy należy wprowadzić jakieś nowe praktyki, poszerzyć dotychczasową działalność lub unowocześnić do tej pory stosowaną?

Andrzej Tokaj

W Wielkiej Brytanii od przyszłego roku prawnicy będą mogli zrzeszać się w kancelariach ze świad-

czącymi usługi pokrewne, takie jak np. usługi księgowo, finansowe, rzeczoznawstwa, pośrednictwa. Być może eksperyment brytyjski wyznaczy nowe trendy, które i w Polsce zaczną obowiązywać za kilka lat.

Sławomir Karasiński

Poszukiwanie nowych obszarów praktyki, zmiana dotychczasowego sposobu świadczenia obsługi prawnej, rozszerzenie spectrum świadczonych usług prawnych jest niezbędne, aby zapewnić rozwój każdej praktyki prawniczej. Decyzje w tym zakresie powinny być podyktowane wymogami i szansami rynku, na jakim operuje dana kancelaria. Trzeba przy tym uwzględnić jej możliwości do efektywnego osiągnięcia wybranego celu. Innowacyjne podejście do świadczenia obsługi prawnej pozwala na dokonywanie zmian we wszystkich wspomnianych wyżej zakresach, będąc środkiem pozwalającym na ich osiągnięcie.

Jacek Białobrzeski

Prawnik powinien specjalizować się w określonej dziedzinie prawa, aby móc zastosować wiedzę prawniczą w kompleksowym doradztwie dla klienta. Jego wiedza powinna wykraczać poza ramy prawa i powinien skupić się również na pozyskiwaniu i analizie sytuacji informacyjnej rynkowej – o trendach, wyzwaniach, które stoją przed regulatorami i ich praktyce decyzyjnej.

Doroła Hołubiec

Prawo jest dynamiczną dziedziną, więc myślę, że jego przyszłością są specjalizacje. Jeżeli ktoś jest specjalistą od wszystkiego, to tak naprawdę na niczym dobrze się nie zna. Prawnicy powinni pójść drogą lekarzy i stawać się specjalistami z konkretnego obszaru prawa. Wspecjalizowanie się w jednej dziedzinie powoduje, że praca staje się bardziej skoncentrowana na jednej grupie docelowej klientów,

SŁAWOMIR KARASIŃSKI
radca prawny, partner Fortak i Karasiński Radcowie Prawni

a na dodatek obciążona niższymi kosztami. Specjalista jest też z czasem darzony większym zaufaniem klientów.

Gabriela Morawska-Stanecka

Zastosowanie innowacyjnych metod umożliwia dotarcie do szerszego kręgu klientów, zorganizowanie np. platformy dla klientów, umożliwia im dostęp on line do bazy dokumentów, specjalnie dla nich przygotowanych, podglądu swoich spraw, bez konieczności angażowania pracowników kancelarii (czyli również on line). Daje również możliwość udzielania porad prawnych on line, przez co kancelaria uzyskuje dostęp do klienta, zamieszkałego w innej części Polski. Istotne jest również, że takie technologie mogą w znaczący sposób usprawnić pracę w kancelarii i zarządzanie nią, co również sprzyja rozszerzeniu działalności.

Marek Musioł

Kancelarie nie funkcjonują w oderwaniu od otaczającej rzeczywistości, działają w sądach, prokuraturze, urzędach. W tej dziedzinie konieczne jest wykorzystanie nowych technologii w znacznie szerszym zakresie, w celu usprawnienia pracy i procedur, lepszego zarządzania danymi, szybszej obsługi klientów, obniżenia kosztów funkcjonowania instytucji wymiaru sprawiedliwości. Chodzi tu o kwestie legislacyjne, wprowadzenie nowych rozwiązań prawnych, technicznych i finansowych, które umożliwią pełniejsze wykorzystanie zdobyczych technologicznych oraz szeroką edukację w tym zakresie.

Michał Szyncer

W pracy kancelarii coraz większą rolę zacznie odgrywać mobilność oraz szybkość dostępu do informacji. Coraz większe znaczenie będą miały urządzenia przenośne, takie jak zaawansowane telefony (smartfony) czy coraz bardziej popularne ostatnio tablety. Zwiększy się też znaczenie internetu za sprawą coraz popularniejszych rozwiązań

związanych z organizacją pracy czy przepływem informacji. Przełomem będzie z pewnością upowszechnienie się tzw. cloud computing, czyli możliwości przetwarzania danych przechowywanych wyłącznie w Internecie, bez konieczności instalacji wymaganego w tym celu oprogramowania. Rewolucją może być też pełne dostosowanie się do tych realiów instytucji publicznych, takich jak sądy czy urzędy.

Wojciech Zając

Świadczenie pomocy prawnej jest kategorią wyjątkowo pojemną, która zawiera w sobie możliwość doradzania klientom na wielu płaszczyznach. Warunki rynkowe wymuszają na prawnikach coraz węższe specjalizacje. Nie oznacza to jednak braku miejsca na rynku dla indywidualnych kancelarii świadczących szeroko rozumiane doradztwo prawne. Jednak klienci, w szczególności biznesowi, oczekują najczęściej porady specjalisty z danej dziedziny prawa i za taką są gotowi godziwie zapłacić. Nowe technologie, zwłaszcza związane z rozwojem sieci Internet, mogą znacznie ułatwić prawnikom zdobycie wiedzy specjalistycznej – specjalistyczne programy prawnicze, portale tematyczne, zdalny dostęp do krajowych i zagranicznych źródeł prawa i literatury, są wielkim ułatwieniem. Łatwy dostęp do informacji może też utrudniać pracę prawników, bo często klienci poprzestają na informacjach uzyskanych w sieci i nie poddają

żenie tej innowacyjności w działalności kancelarii oraz praktyce adwokackiej i radcowskiej?

Wojciech Zając

Pomysł naszej kancelarii na wdrożenie innowacyjności to stosowanie nowoczesnych, ale sprawdzonych rozwiązań teleinformatycznych, marketingowych i organizacyjnych. Kancelaria pracuje na profesjonalnie zabezpieczonych serwerach pozwalających na wykonywanie częstych, wielopoziomowych kopii bezpieczeństwa danych. Klienci korzystają podczas pobytu w kancelarii z bezprzewodowego Internetu niezależnego od sieci informatycznej dostępnej dla prawników kancelarii. Marketing kancelarii oparty jest zarówno na materiałach tradycyjnych, jak i stronie internetowej. Prawnicy używają dostępu poczty elektronicznej typu push. Dla potrzeb większych spotkań, prezentacji lub szkoleń stosowane są profesjonalne rozwiązania audiowizualne. Nowoczesność to także profesjonalnie zorganizowane biuro, gdzie personel pomocniczy jest równie ważny jak prawnicy i potrafi, w sposób istotny, usprawnić pracę kancelarii. Nowoczesne technologie nie mogą jednak zdominować podstawowej wartości pomocy prawnej, jaką jest bezpośredni kontakt prawnika z klientem.

Jacek Białobrzeski

Ścisłe relacje z biznesem, nie tylko z klientami, ale także środowiskiem biznesowym (np. izby gospodarcze). Struktura

wania o swojej działalności, a wciąż niewielu prawników z tego korzysta. Dzisiejsze możliwości dotarcia do potencjalnych klientów są ogromne, trzeba tylko mieć odwagę z nich korzystać. Przede wszystkim Internet jest takim polem, które nie jest w pełni wykorzystane przez prawników. Prowadzenie blogów czy nawet wideoblogów, zamieszczanie wideowystępów, tworzenie profili na portalach społecznościowych to są nadal pojedyncze inicjatywy. A przecież są to w większości działania niewymagające ani dużych nakładów pieniędzy, ani czasu. Mają za to ogromną siłę dotarcia do bardzo szerokiego kręgu odbiorców.

Warto być z klientami w ciągłym kontakcie i szybko reagować na ich prośby. Narzędziem, które ułatwia stały kontakt, jest smartfon, czyli telefon z e-mailową skrzynką odbiorczą, tak jak np. coraz bardziej popularne wśród prawników BlackBerry. Jeśli klient korzysta z BlackBerry, to podświadomie wymaga szybkiej reakcji na e-maile od prawnika. I nie chodzi tu o przesłanie opinii w ciągu godziny, tylko o przesłanie informacji, że już się ktoś zajął jego sprawą.

Sławomir Karasiński

Kancelaria, którą reprezentuję, uzyskała w bieżącym roku wyróżnienie Innowacyjna Kancelaria od Krajowej Izby Radców Prawnych oraz miesięcznika „Forbes” za wprowadzony system pozyskiwania i współpracy z praktykantami i nowymi pracownikami. Mamy wiele

GABRIELA MORAWSKA-STANECKA
radca prawny,
Kancelaria Adwokatów
i Radców Prawnych GMS
Gabriela
Morawska-Stanecka,
Marek Stańko

MAREK MUSIOŁ
radca prawny, partner
zarządzający Kancelarii
Marek Musioł Kancelaria
Prawnicza

Gabriela Morawska-Stanecka:
Zastosowanie innowacyjnych metod umożliwia dotarcie do szerszego kręgu klientów

ich weryfikacji przez profesjonalistów. Nowoczesny prawnik musi być więc przygotowany na konfrontację z informacjami uzyskiwanymi przez klienta w sieci Internet i potrafić je szybko zweryfikować.

Czy mają państwo jakiś własny pomysł na wdro-

kancelarii pozwalającą na bieżąco śledzić te informacje, analizować i przetwarzać je na potrzeby prawników i ich klientów z obustronną korzyścią.

Dorota Hołubiec

Kodeksy etyki coraz mniej ograniczają zawody prawnicze w kwestii informo-

pomysłów zmieniających sposób, w jaki działamy, kilka z nich już finalizujemy i przygotowaliśmy je do wdrożenia w najbliższych miesiącach, m.in. zaawansowane oprogramowanie do zarządzania kancelarią nieoferowane dotychczas na rynku polskim.

MICHAŁ SZZYNGER
radca prawny, partner
Mądry, Gniewkowski
Szynger Kancelaria
Radców Prawnych

ANDRZEJ TOKAJ
advokat, partner
zarządzający kancelarii
prawniczej Magnusson
w Polsce

WOJCIECH ZAJĄC
radca prawny, partner
Kancelaria Schampera
Dubis Zając i Wspólnicy

Gabriela Morawska-Stanecka

Nasza kancelaria należy do kategorii średnie. Pracuje w niej ponad 10 prawników, tak więc stosowanie takich metod jest niezbędne. Mamy własne, autorskie pomysły, ale korzystamy również z narzędzi dostępnych na rynku. Co raz wyraźniej rysuje się potrzeba stworzenia własnego systemu, który służyłby zarówno zarządzaniu personelem, projektami, analizą, jak również szeroko umożliwiłaby naszemu klientom dostęp do ich akt, wzorów dokumentów itp. za pośrednictwem Internetu. Nad takim systemem pracujemy. W mojej opinii nie ma innej drogi, aby rozwijać się i móc pozyskiwać nowych klientów. Internet stał się podstawowym źródłem wiedzy w każdej prawie dziedzinie, rekordy popularności biją portale społecznościowe. Nie jestem ich wielkim zwolennikiem, ale wiem, że są kancelarie, które w taki sposób również kontaktują się z klientami.

Andrzej Tokaj

Nasza kancelaria ściśle współpracuje z ekspertami w innych dziedzinach, takimi jak rzeczoznawcy, rzecznicy patentowi, księgowi czy architekci. Współpracę tę przy zachowaniu niezależności strukturalnej mamy zamiar pogłębiać w celu zapewnienia klientom zintegrowanej wszechstronnej usługi.

Marek Musioł

Trzeba być stale otwartym na nowe technologie, nowe praktyki mogące usprawnić pracę kancelarii.

Michał Szzynger

Z uwagi na hobbyistyczne zamiłowanie do tego typu innowacji staram się je implementować możliwie jak najszybciej, zwłaszcza w organizacji pracy oraz zespołu. Nie da się ukryć, że najtrudniejszy w tym zakresie, zwłaszcza w wymiarze techniczno-informatycznym, jest opór tzw. czynnika ludzkiego. Ludzie najwyczajniej boją się tego typu

rozwiązań, przy czym w Polsce generalnie trudno adaptuje się niektóre powszechnie na świecie stosowane technologie. Prawnicy jako grupa z natury konserwatywna są na te nowinki jeszcze mniej podatni

Czy stosowanie tzw. nowinek informatycznych utrudnia czy ułatwia wykonywanie zawodu adwokata i radcy prawnego oraz prowadzenie kancelarii?

Jacek Biało-brzeski

Na pewno nie utrudnia, natomiast nie jest jedynym innowacyjnym wyznacznikiem osiągnięcia sukcesu. Zawsze warto sięgać po najnowsze tzw. nowinki z danej dziedziny, gdyż mogą one oka-

Gabriela Morawska-Stanecka

Informatyka usprawnia prowadzenie kancelarii, ale z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa bazom danych, w których znajdują się przede wszystkim informacje o naszych klientach, możemy stosować jedynie takie narzędzia, które są sprawdzone i bezpieczne. Z pewnością wszelkie nowinki z zakresu podniesienia bezpieczeństwa są pożądane. Jeżeli chodzi o inne – bywa różnie. To naprawdę uzależnione jest od prawników i kancelarii, stopnia ich zaawansowania w tej dziedzinie – nie można bowiem zapominać, że większość z nas nie uczyła się informatyki w szkole i na studiach, a pierwsze kompu-

riery prawnicze. Istotnym problemem związanym z tego typu nowinkami jest też podatność na utratę informacji lub danych wskutek np. awarii sprzętu albo celowego działania osób trzecich.

Wojciech Zając

Stosowanie nowinek informatycznych zdecydowanie ułatwia wprowadzenie wykonywania zawodu adwokata i radcy prawnego, ale wymaga również od prawnika zdwojonej czujności. Często nowinka oznacza rozwiązanie niesprawdzone, ryzykowne bądź podatne na usterki, wirusy itp. Reguły wykonywania zawodu radcy prawnego lub adwokata wymuszają na nas obowiązek szczególnego nadzoru

Marek Musioł:

Z najnowszymi technologiami wiążą się zagrożenia, chociażby w zakresie zachowania tajemnicy zawodowej

zać się przydatne we współpracy z klientem. Natomiast jestem zdania, że stosować je należy z umiarem i tam, gdzie przyniosą efekt w procesie decyzyjnym.

Dorota Hołubiec

W pracy prawnika poufność i tajemnica zawodowa to wartości podstawowe, dlatego koniecznie trzeba się upewnić, czy każde nowe urządzenie, które będziemy wykorzystywać w swojej pracy, zapewnia bezpieczeństwo danych. Stosować powinno się tylko te, które rzeczywiście ułatwiają pracę i podnoszą jej standard.

Sławomir Karasiński

Wdrożenie rozwiązań informatycznych wymaga odpowiednich nakładów finansowych, dostosowań w zakresie organizacji pracy kancelarii oraz poświęcenia czasu całego zespołu kancelarii na ich efektywne wdrożenie. Mimo dość istotnych kosztów, wdrożenie pozwoli uzyskać przewagę konkurencyjną nad kancelariami niepodjętymi decyzji o wdrożeniu nowinek informatycznych.

tery pojawiły się wówczas, gdy już wykonywaliśmy zawod. W efekcie nasza wiedza w tym zakresie to wiedza samouków. To też bywa barierą w stosowaniu nowinek.

Marek Musioł

Trzeba zachować ostrożność, bo z najnowszymi technologiami wiążą się zagrożenia, chociażby w zakresie zachowania tajemnicy zawodowej, tajemnicy przedsiębiorstwa klienta, ochrony prywatności. W niektórych przypadkach może się okazać, iż dla zachowania najwyższych standardów zawodowych z niektórych nowinek technicznych trzeba będzie jednak zrezygnować.

Michał Szzynger

Nowinki informatyczne zdecydowanie ułatwiają wykonywanie zawodu radcy prawnego, aczkolwiek należy podchodzić do nich z ostrożnością. W czasach dawno zapomnianych pisało wszystko na maszynie, a o omyłki było zdecydowanie trudniej niż w dzisiaj, gdy coraz częściej bazuje się na wzorcach i przetworzonych już informacjach. Widać to szczególnie po najmłodszym pokoleniu, które rozpoczyna swoje ka-

nad danymi otrzymywanymi, przechowywanymi lub przekazywanymi. Zanim zastosujemy jakiegokolwiek nowoczesne rozwiązania informatyczne lub komunikacyjne, musimy być w pełni przekonani, że jest ono bezpieczne dla prawnika, kancelarii ale przede wszystkim dla danych klientów, które zostały prawnikowi powierzone. Zatem wdrażanie nowych rozwiązań musi być poprzedzone dokładnymi testami i dokonywane przy zachowaniu maksymalnego bezpieczeństwa przechowywanych informacji.

Andrzej Tokaj

Nowinki informatyczne stosowane jako instrument do komunikowania się to standard. Obecnie nowoczesne technologie coraz większą rolę pełnią przy gromadzeniu i zarządzaniu wiedzą (poprzez np. elektroniczne gromadzenie dokumentów o charakterze precedensowym i ich odpowiednie katalogowanie, tak by były dostępne każdemu prawnikowi, który potrzebuje do nich dostępu). Zapewnia to wysoką jakość usług i pozwala obniżyć koszty.

**OPRAC. MAŁGORZATA
PIASECKA-SOBKIEWICZ**